

Wychodzi codziennie o godzinie 7. rano, z wyjątkiem niedziel i dni poświątecznych.

Przedpłata wynosi: MIESIĄCOWA kwartalnie 8 zł. 75 cent. półroczna 16 zł. 50 cent. roczna 32 zł. 50 cent. Z przesyłką pocztową: do państwa austriackiego 5 zł. 50 cent. do Prus i Rzeszy niemieckiej 6 zł. 50 cent. do Szwecji i Danii 6 zł. 50 cent. do Francji 21 franków. Anglii Belgii i Turcji 15 zł. Włoch i ka. Nadania 3 zł.

Numer pojedynczy kosztuje 8 centów.

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują:

W Lwowie: Biuro administracji Gazy Narodowej przy alcy Sopotnickiej pod numerem 12. (Czwartek z dnia 6 Maja 1875) W WARSZAWIE: Księgarnia Adelfa Dębskiego w PARYŻU: na całej Francji i Anglii przy ulicy... Wiedeń: w Wiedniu, w Karmelickiej, nr. 10. W Lipsku: w Lipsku, w Brühl, nr. 10. W Berlinie: w Berlinie, w Unter den Eichen, nr. 10. W Petersburgu: w Petersburgu, w Niewski, nr. 10. W Moskwie: w Moskwie, w Tverskaja, nr. 10.

Ogłoszenia przyjmują się w... Listy reklamacyjne nieopisane... Manuskrypty drobne nie zwracają się...

Lwów d. 6. maja.

(Memoriał 71 pos. czeskich. — Podróż cesarza na Bukowinę. — Przyjemności z uniwersytetem czerniowieckim. — Sprawy handlowe i cłowe. — Z Gracu. — Z Węgier. — Uczta dla starokatolików w Berlinie a Rzymie. — Uroczystość 16. czerwca. — Podstępna prowokacja Nationaltg. — Interpelacja Manciniego w parlamencie włoskim. — Przez spór belgijski w parlamencie angielskim. — Prześladowanie duchowieństwa katolickiego w Poznaniu. — Sejmik relacyjny w Inowrocławiu.)

Pisma staniczkie z dnia 4. bm. podają w osobnych załącznikach Oświadczenie 71 posłów czeskich, wniesione d. 28. kwietnia do przysięgłym „sejmu czeskiego”. Przynależni przy dwóch oświadczeniach wskazywają, że w oczach starożyczeń sejm ten nosi tytuł przywłaszczony mianu czeskiego. Dotychczasowe podobne oświadczenia, jak i sama deklaracja, nosiły cechę grzeszności, i jakoby nadziei skutku politycznego, choćby nie natychmiast się ziszcila; oświadczenie jednak ostatnie, przez posłów starożyczeń d. 25. zm. podpisane, z całą otwartością powiada, że po sprawiedliwości ziomków swych niemieckich Czesi już niczego się nie spodziewają; liczą jeszcze tylko na monarchię, na interes Austrii, że Czesi otrzymają „sprawiedliwą konstytucję”, a wtedy Czesi wezmą udział w pracach parlamentarnych; przedwzrostkiem zaś polegają Czesi na swej dowiedzionej wytrwałości i w tej wierze, że także losami ludów opiekuje się sprawiedliwość odwieczna.

Centraliści sejmu praskiego, napoleczkowskiego się młodoczych do woli, i lekroć oni podnosili jaką kwestję prawnopolityczną, zwłaszcza w sprawie zmian ordynacji wyborczej, i odmówiwszy wszelkim im żądaniom pod względem narodowościowym, np. co do szkół i nauczycieli, umyślnie niemniej godnie ich wygnadzić. Jeden z członków Wydziału krajowego (są to sami ultracentraliści) zamysłał ustąpić, aby można wybrać p. Sładkowskiego na jego miejsce; przywódcza młodoczych została tym sposobem zarazem intendantem teatru czeskiego. Jestto pomysł grzeszny, w t. z. ducha machiawelistowskim. Centraliści umyślnie odstąpić od sprawy teatralnej, rzucając ją jako kość niezgodną między samymi tylko Czechami; zawsze jednak mają młodoczych na swoim pasku, bo większością swoją decydują w sejmie, czy i ile dawać lub nie dawać na cele teatru czeskiego i budowę gmachu teatralnego. Jestto rzecz szczerobona, jak w Czechach, Krainie, Galicji, ci osobiście obwołują liberałami pierwszej i jedynej próby, pomagają wszystkiemu, co wymierzono jest przeciw prawom, dobru i godności kraju i narodu, i jeszcze są damni z tego.

Pisma wiedeńskie ogłaszają telegram ze Lwowa, że w dzień 3. maja był tu bankiet na cześć ministra Ziemiańskiego, w którym wzięli udział posłowie sejmowi, członkowie szlachty i mieszczaństwa, tudzież inne znakomości. Telegram ten okazał się w rzeczywistości

równocześnie pismach, był zatem urzędowo przez Biuro koresp. zakomunikowany, a stylizowany jest tak jak gdyby wszyscy posłowie uczestniczyli w tym bankiecie. W rocznicę „Przebiegu maja” zapewne jeszcze nie dawno dojadł podobnego bankietu, widząc, że uczestnicy jego nie wiedzieli nawet, jaki to dzień i że są pewnie dnia w dziejach narodu szczególną świętością odznaczony. Ze stanowiska „liberalnego” jest to niewzględnienie święta narodowego zapewne zwycięstwem postępu!

Sprawa podróży cesarza na Bukowinę wina wcale jeszcze nie jest rozstrzygnięta, i z najlepszych źródeł potwierdzają się odnośne wiadomości przez naszego korespondenta czerniowieckiego podane. Jutro d. 7. bm. ma się odbyć znowu w Czerniowiecach narada właścicieli wielkiej posiadłości bukowińskiej. Pierwsza odbyła się d. 22. marca; i uchwalono na niej wstrzymać się o udziału jubileusz, przyłączenia Bukowiny do Austrii, a zarazem wybrano komitet z jednym, który miał w sposób odpowiedni donieść o tem gdzie należy. Komitet ten zebrał się d. 20. z. m. i odmówił spełnienia tej misji, poczem przewodniczący br. Petriño z mniejszością usunął się. Reszta komitetu jednak pp. br. Wasilko, br. Kapri, Bogdanowicz, Łupul i Łukasiewicz uchwalili: 1) Wielką posiadłość uchyla się od wszelkiego udziału w uroczystościach jubileuszowych; 2) uznaje wszelako za swój obowiązek, stawić się w razie przybycia cesarza i złożyć wyrazy swej wierności i lojalności. 3) Nadto uchwalono zbierać składek na jaki cel dobroczynny.

Nazajutrz udał się pp. Wasilko i Kapri z temi uchwałami do szefa kraju, p. Alesaniego, który im zapewnił dosadnie zmysł gotów; owe dwie uchwały bowiem znają cesarza jedynie za faktycznego władcę Bukowiny, i wykonanie ich byłoby obrazą dla cesarza. Zdaje się, że uchwały owe są tylko dziełem nieopatrności; gdyż ten sam br. Wasilko, kiedy był marszałkiem sejmu i ofiarowano mu z pewnej strony wielką wstęgę orderową, był wydat odepowiedzi o obchodzenia jubileuszu owego, odparł, że raczej złoży swoją godność marszałkowską, niżby miał jako Rumun dmonstrować przeciw Rumunom. Ciekawymś o uchwałach zjazd jutrzejszy. Ze skąd Rumunski nie przybył by do Bukowiny na powitanie cesarza, jak tego zwyczaj wymaga, to rzecz niezawodna. Z Rumuni słychać nawet, że w dzień jubileuszu ogłoszony tam powszechna żałoba; a i między Rumunami siedmiogrodzkiemi nie ośleszoby się bez podobnej demonstracji. Zdaje się, że cesarz jeżeli przybędzie na Bukowinę, to tylko na otwarcie wszechniczy czerniowickiej.

Jak wiadomo, wszechnicza ta ma być niemiecka, a zatem fundusz na nią powinien być albo państwo niemieckie, albo ci Niemcy i żądają austriacki, którzy jej założenia żądali. Minister Stramayer oświadczył, że wszechnicza ta ma spełniać misję Austrii na Wschodzie; a zatem kosztą jej powinny być pokrywane z urzędowym Batiniolu. Za usługi oddane cierpiącej ludzkości, jedno ze stowarzyszeń francuzkich obdarzył przed kilku laty Korabiewicz medalem. Ow mowca francuzki był to hr. Rochetin, który w r. 1831 walczył w szeregach polskich i żył w stosunkach miłej przyjaźni ze zmarłym Korabiewiczem. Wiadomo, że hr. Rochetin pisał wiele dzieł o Polsce i jej zwyczajach, i że tłumaczył na francuzki język wiele poezji polskich. W dalszej swej mowie, wspominając Rochetin, że Polska poniosła w tych czasach dotkliwie przez śmierć straty, przypomniał niedawny zgon hr. Andrzeja Zamojskiego. Skarża się, że w naszych czasach nie ma Polska ludzi charakteru. Przeciwnie, nigdy ich tyle nie posiadała. Jednym z tych ludzi był i Korabiewicz, który praktykował zasady braterstwa. „W Polsce, mówił ten szlachetny Francuz, braterstwo jest wyryte w sercach, a u nas wypisane tylko na murach.” Mowca wyliczając zasługi zmarłego, wspominał o wielkiej jego popularności między robotnikami francuzkimi, emigrantami. Był on lekarzem szkoły polskiej, lekarzem Towarzystwa dobroczynnego pań polskich w Paryżu, a dawniej jeszcze lekarzem na jednym z okręgów francuzkich. W dawniejszych czasach jako członek Towarzystwa demokratycznego i jego centralizacji, położył wielkie polityczne dla kraju zasługi. Był on też członkiem Towarzystwa narodowego zachęty do dobrego, i członkiem zjednoczenia rodzinnego, a w ostatnich czasach wspólnie z p. Wincentym Mazurkiewiczem opiekował się ubogimi w tawarystwie Bratniej pomocy.

Udział ten w pracach, mających na celu niesienie ulgi cierpiącym, zachęty do dobrego i ustalenia w narodzie polskim zasad demokratycznych i jedności rodzinnej, dobitnie wykazują piękną zaletę duszy zmarłego, nie wyczerpał jeszcze całego stanu służby Dra Korabiewicza. Gdybyśmy ją dokładnie opisać chcieli, musieliśmyby nie mało miejsca zająć w waszej Gazecie, która troskliwie spisując wspomnienia zmarłych wielkich ludzi naszej epoki, stała się skarbnicą narodowych, dziejow. cenną mianowicie dla potomnych, którzy, nie wątpimy, pilnie zajmować się będą niż współcześni patriotyczną kroniką usiłowań narodowych. Jakkolwiek jednak nie wątpimy, że zacytylibyście chętnie miejsca i na obszerną biografię Korabiewicza, skracając się muszę z powodu niedostatecznie zebranego materiału. Wspomnę tylko jeszcze, iż pełen siodocy i łagodności Dr. Korabiewicz był przez pewien czas członkiem rady szkoły Batiniolskiej, zdaje się o roku 1842; że jako lekarz okrętowy odbywał liczne i długie morskie podróże, wypływając na ocean zawsze z portu Brest; że w roku 1848 w czasie cholery w Paryżu zadziwiał wszystkich śmiałością, odwagą i powodem w leczeniu tej strasznej epidemii i że otrzymawszy za to medal pamiątkowy, jako nagrodę, uległ tego samego roku, politycznemu prześladowaniu rządu francuzkiego, który dopatrując w polskiej demokracji przyczynę wszystkich podówczas rewolucji i powszechnego w ludzkości postępu wolności i równości, wydał z Francji wszyst-

starokatolicy dopięli z pomocą rządu i liberałów tego, co im pragnął rząd pruski nakazać. W Rzymie jednak gotują dla nich wspanialszą, chociaż nie po ich myśli ucztę. Jeśli wierzyć doniesieniom dziennika *Observatore Romano*, w dniu 16. czerwca „na liczne a niezwykłe domaganie się duchowieństwa i świeckich” ma być rzucona na starokatolików uroczysta klątwa i potępienie. Akt ten — podług tego samego dziennika — ma być tylko zakończeniem wielkiej „uroczystości”, która się odbędzie w tym dniu: Papież odda cały świat w szczególną opiekę serca Jezusowego. Dzień ten a nie inny wybrao dlatego, że jest on 200 rocznicą wizji Marii Alacoque i 30tej rocznicy wstąpienia na tron Piusa IX.

Liberały pruscy wiedzą, iż taką „uroczystością” spotęgna się gorliwość i opór tyłchż przeciw antykościelnym ustawom, szukają, więcej jeszcze przesyłając już nietylko na podstawie wrzekomego nieopisowności najnowszym ustawom, ale zarazem — zdrady kraju. Oto jak rozumuje *Nationaltg.*: W postanowieniu papieża tkwi myśl polityczna, gdyż kult serca Jezusowego jest w myśleniu jezuitów, a specjalnie jezuitów francuzkich; ciągle a nieprzejawnie Niemcom demonstracje duchowieństwa francuzkiego otrzymują nową podjętą, która ułatwi Francji pozyskanie sojusznika w samym sercu Niemiec, w ich domowym nieprzyjacielu. Taką jest myśl, tej podwójnej, podstępnej prowokacji klki bismarkowskiej.

W parlamencie włoskim, po interpelacji Laporty nastąpiła w tymże samym przedmiocie interpelacja Manciniego. Interpelant mówił o zachowaniu się rządu wobec klera, i uzasadniał powody, dla których wniosł własną interpelację mimo takieje samej, wniesionej przez Laportę. Ganił on zbyt umiarkowane postępowanie rządu z klerem, i z pomiędzy innych faktów, wyjasniających stosunek między rządem a Watykanem, przytacza okoliczności, że kleryczny dziennik *Frusata* zaprzestał gwałtownych wycieków przeciw radowi, na rozkaz papieża. Takie fakta uważa on jako symptoma pojednania, które interpelant uważa za niemożliwe, jeśli państwo w ogóle nie zechce poddać się kościołowi. Przechodząc następnie do *equatur*; gani sposób, w jaki takowy bywa udzielany biskupom. Dalej określa zachowanie się wyższego i niższego duchowieństwa, i wzywa rząd do ścisłego przestrzegania nstaw gwarancyjnych, oraz praw państwa. W końcu interpelant pomija odpowiedź sobotnią ministra sprawiedliwości na interpelację Laporty i domaga się od rządu, aby ten trzymał się polityki odpowiadającej potrzebom i historycznemu postannictwu Włoch.

Z Londynu donoszą: W Izbie wyższej domagał się Russel od rządu przedłożenia not niemiecko-belgijskich, oraz złaania sprawy co do prawdzowości poruszonych w nich faktów; zapytywał, czy Belgia gotowa jest zaprowadzić ustawy, któreby ją postawiły w możności utrzy-

manii stosunków przyjacielskich z mocarstwami zagranicznymi. Derby odpowiedział, iż odpowiedź belgijską otrzymał dopiero po ostatniej nocie niemieckiej, i że ją Izbie udzieli, skoro ją tylko rząd belgijski ogłosi. Cała korespondencja obu rządów niema charakteru zaczepnego. Wcale nie odwołano się do mocarstw poręczających, a nawet żądano interwencja nie przyczyniłyby się do pokoju europejskiego.

Opisałmy obszernie wypadek ekskomunikacji ks. Kicka w Kłwizu. Klątwe rzucił jakiś nieznaną ksiądz i odjechał tak prędko, iż z agentów pruskich nikt go dostrzedz nie zdołał. Władza pruska posiadając, iż to uczynił ks. Goebel w Szoldrach. Z tego powodu uwieziono go i pod strażą policyjną przyporowadzono do Poznania. Ks. dziekan Rzeźnie wski zaś skazany został przez sąd apelacyjny na 18 miesięcy więzienia, za ogłoszenie ekskomunikacji Kubiczaka w Kłwizu.

W Inowrocławiu d. 2. bm. poseł inowrocławsko-mogilnicki Tomasz Kozłowski, zdawał sprawę z czynności parlamentarnej. Zebrało się przeszło czterysta wyborców. P. Kozłowski w jasnym i nader przystępnym przemówieniu dla ogółu zebranych objaśnił, jakie powinny przysługiwać prawa narodowi polskiemu pod zaborem pruskim, jakie krzywdy wyrządza tym prawom rząd berliński, i jakie starania czynili postowie, ażeby choć w części przynajmniej dojść do naprawy tych krzywd. Wszystkie zebrani przysłuchali się mowie posła z natężoną uwagą. Gdy skończył, uchwalono jednomyślnie rezolucję, świadczącą o zupełnej zgodności wyborców ze swymi postami.

Sejmowe.
VIII.

Kto bezstronnie przypatruje się dotychczasowej działalności sejmu, tego smutne musi owładnąć uczucie. Rzadko kiedy bywa na posiedzeniu stu posłów. Świętojurcy i włościanie są zawsze w komplecie. Brakuje więc prawie zawsze na posiedzeniu do pięćdziesięciu posłów z polskiej inteligencji!

A następstwa tego absentowania się posłów, czy to za urlopem, czy bez urlopu, są najfatalniejsze. Drobne bowiem koterje, schlebujące tendencjom świętojurców i włościan, przy głosowaniu przeprowadzają o upadku najpożyteczniejszego projektu. Taki np. p. Gniewek, który od lat kilku za zadaniem sobie wziął, podkopywać gdzie tylko może, powagę Wydziału krajowego, i wszelkie projekta, od Wydziału wychodzące, pobijany zawsze w poprzednich sesjach, obecnie, z rozpromienioną twarzą widzi, jak

tytuł odczytu szacowanej prelegentki, obrała ona za przedmiot tyłchże harmonijne kształcenie wszystkich władz umysłowych w człowieku. W pierwszym odczycie zwróciła uwagę na to, że człowiek, jako istota, obdarzona różnemi władzami umysłowymi, powinien każdą z nich kształcić, gdyż zaniedbanie jednej, oddziaływa szkodliwie na wszystkie inne, nie powinien więc żadnej przytłumić, ani też żadnej rozwijać jednostronnie na koszt drugiej, niech, jednym słowem, pielegnuje każdą z tych boskich isker, które Stwórca w duszę nasze złożył, ażeby kiedyś zapłonęły wszystkie płomieniem jasnym, ogrezywającym i oświecającym nas i drugich. Po takim wykazaniu swego założenia przeszła prelegentka do przedstawiania, jak wszystkie te władze stopniowo badzą się w dziecięciu, i przychodzą do określenia psychologicznego w rozwoju pojęć, wyobraźni, fantazji, rozumu i rozsądku.

Drugi odczyt zaczęła określeniem umu, tej najwyższej potęgi duchowej, tej korony uczuć i myśli, która otwiera przed nami, i pozwala nam zrozumieć i ukochać czarny świat dobra, prawdy i piękna. Następnie mówiła o jednostronnym kształceniu, jakie niestety w dzisiejszym systemie wychowawczym górę bierze, a to z oczywistą szkodą rodzinny i społeczeństwa. Powodując się systemem, który zasada się na uogromnieniu w młodych głowach jak najwięcej wiadomości szczegółowych, bez dania poглядów ogólnych, zaniedbujemy zupełnie działając w wyobraźnię na serce i charakter, i tym sposobem tworzymy kaleki moralne, nie mogące godnie wypełniać obowiązków chrześcianina i obywatela. Pragnąc być trzeźwymi i realnymi, obawiając się egzaltacji i wybujałości wyobraźni, podpadamy w drugą ostateczność, i zamykamy przed duchem młocianym sferę ideału, a bez ideałów jakżż smutne i bezbarwne, jakżżż poziome jest życie człowieka! *Nehmt die Götter mit in euren Willen, und Sie steigt von ihm Rem Wellenthron*, wola niemieckojęz. najbardziej pokrowny nam duchem. Ukochajmy ideały duszą całą, starajmy się je uczynić wiśniętmi, a jeżeli to nam się nie uda tak, jakbyśmy tego pragnęli, to zawsze działanie nasze będzie dobre i szlachetne, to zawsze nie spódnimy się żadnym występkiem, bo nam tego nie dozwoli ów ideał, który w duszy naszej nosimy, i któremu nie zechcemy się sprzeniewierzyć.

Obawiając się być źle zrozumianą, prelegentka podniosła, że nie potępia ona realizmu w wychowaniu, nie odmawia mu racji bytn w życiu człowieka, tylko nie może się zgodzić z kierunkiem realno-materialistycznym, negującym wszelką dodatność ideałów, wstawiającym za cel życia człowieka jedynie pieniądź i dobrobyt.

Wymownymi słowy skreśliła nam szanowana prelegentka smutny obraz człowieka, posiadającego wiele wiedzy i nauki, ale niemiejącego odczuć co dobre i wzniosłe, co piękne i szlachetne; taki człowiek nie egzaltuje się, dla niego religia, ojczyzna, społeczeństwo są czemś wyrazami, niezdotającymi wzbudzić w duszy jego uczuć gorętszych, jego bożyszczem jest własna...

Wielki wybitniejszy polski demokratów, a w tyłchże i Korabiewicza. Dr. Korabiewicz przebywał w Anglii aż do roku 1852. Powróciwszy do Francji, już jej odtąd nie opuścił. Naukowe zasługi Dr. Korabiewicza są także nie małe. Był on jednym z założycieli Towarzystwa lekarzy polskich w Paryżu i pisywał broszury naukowe, polityczne, liczne odczyty i sprawozdania.

Nie mogę zakończyć mego listu, abym nie wyraził wdzięczności zarządowi szkoły polskiej za tak gorliwe i patriotyczne zajęcie się oddaniem religijnej czi zasłużonemu meżowi. Nie mogliśmy patrzeć bez wzruszenia, jak osiwiły pan Okorski, na którego barkach spoczywa administracja czyli gospodarstwo szkoły, niby młodzieniec wśród upatu biegał, aby pogrzeb odbył się z należytą powagą i miał charakter obrzędu czi ogólnej. Ta troskliwość doś pospolita na emigracji, o oddanie należnego hołdu zasługom zmarłych, powinna być wiadomą w kraju. Żądaj dochodzą nas wiadomości o obłożności ludności, okazywanej na pogrzebach zasłużonych ludzi, czego dowodem był pogrzeb hr. Andrzeja Zamojskiego w Krakowie.

Zaklikowski.
Dwa odczyty,
pani Felicji z Wasilewskich Boberskiej.

„Wiem, że ludzkość nie upadnie, ale trwożno mi o nas Polaków.”
Felicja z W. Boberska.

Pozwoliłam sobie jako motto do sprawozdania z odczytów pani Boberskiej z Wasilewskich użyć jej własnych słów, wypowiedzianych w odczycie drugim, mianym I. maja, gdyż zdaje mi się, że te wyrazy, nie będąc znakiem zwątpienia w przyszłość Polski, lecz tylko patriotycznej o nią trwogi, streszczają cel i zadanie prelegentki. Wyrzekła je ona, wykazując, jak smutne są skutki jednostronnego wychowania, Skutki te dla innych bogatych, wolnych i niepodległych narodów mogą być tylko szkodliwymi, dla nas zaś, dla nas, „zabiję matki dzieci”, dla nas, którzy ojczyznę „w pierśiach naszych nosimy”, stają się one zabójcami. Pragnęłabym, żeby te słowa znalazły odgłos we wszystkich polskich sercach, ażeby ta święta trwoga była dla nas bodźcem do wszystkiego co dobre i szlachetne, abyśmy tym sposobem uczyniwiłni słowa wieszczą, który mówi: „że na ziemi być Polakiem, to być bosko i szlachetnie.”

Nieudolne pióro moje nie potrafi dać dokładnego sprawozdania z tych odczytów, nie odda tego bogactwa myśli, tego logicznego rozwijania zdań, a głównie tego szlachetnego zapatu, tego serdecznego ciepła, jakie cechowały słowa zanej prelegentki. Chciałabym jedynie przedstawić szlachetną dążność tych odczytów, nie często bowiem natykamy na dobro i piękno w życiu naszym, a gdy nam danem jest spotkać się z nimi, nie godzi się pominąć je milczeniem.

Skromny wyraz: „Z pedagogii” służył za

Wielki wybitniejszy polski demokratów, a w tyłchże i Korabiewicza. Dr. Korabiewicz przebywał w Anglii aż do roku 1852. Powróciwszy do Francji, już jej odtąd nie opuścił. Naukowe zasługi Dr. Korabiewicza są także nie małe. Był on jednym z założycieli Towarzystwa lekarzy polskich w Paryżu i pisywał broszury naukowe, polityczne, liczne odczyty i sprawozdania.

Nie mogę zakończyć mego listu, abym nie wyraził wdzięczności zarządowi szkoły polskiej za tak gorliwe i patriotyczne zajęcie się oddaniem religijnej czi zasłużonemu meżowi. Nie mogliśmy patrzeć bez wzruszenia, jak osiwiły pan Okorski, na którego barkach spoczywa administracja czyli gospodarstwo szkoły, niby młodzieniec wśród upatu biegał, aby pogrzeb odbył się z należytą powagą i miał charakter obrzędu czi ogólnej. Ta troskliwość doś pospolita na emigracji, o oddanie należnego hołdu zasługom zmarłych, powinna być wiadomą w kraju. Żądaj dochodzą nas wiadomości o obłożności ludności, okazywanej na pogrzebach zasłużonych ludzi, czego dowodem był pogrzeb hr. Andrzeja Zamojskiego w Krakowie.

Zaklikowski.
Dwa odczyty,
pani Felicji z Wasilewskich Boberskiej.

„Wiem, że ludzkość nie upadnie, ale trwożno mi o nas Polaków.”
Felicja z W. Boberska.

Pozwoliłam sobie jako motto do sprawozdania z odczytów pani Boberskiej z Wasilewskich użyć jej własnych słów, wypowiedzianych w odczycie drugim, mianym I. maja, gdyż zdaje mi się, że te wyrazy, nie będąc znakiem zwątpienia w przyszłość Polski, lecz tylko patriotycznej o nią trwogi, streszczają cel i zadanie prelegentki. Wyrzekła je ona, wykazując, jak smutne są skutki jednostronnego wychowania, Skutki te dla innych bogatych, wolnych i niepodległych narodów mogą być tylko szkodliwymi, dla nas zaś, dla nas, „zabiję matki dzieci”, dla nas, którzy ojczyznę „w pierśiach naszych nosimy”, stają się one zabójcami. Pragnęłabym, żeby te słowa znalazły odgłos we wszystkich polskich sercach, ażeby ta święta trwoga była dla nas bodźcem do wszystkiego co dobre i szlachetne, abyśmy tym sposobem uczyniwiłni słowa wieszczą, który mówi: „że na ziemi być Polakiem, to być bosko i szlachetnie.”

Nieudolne pióro moje nie potrafi dać dokładnego sprawozdania z tych odczytów, nie odda tego bogactwa myśli, tego logicznego rozwijania zdań, a głównie tego szlachetnego zapatu, tego serdecznego ciepła, jakie cechowały słowa zanej prelegentki. Chciałabym jedynie przedstawić szlachetną dążność tych odczytów, nie często bowiem natykamy na dobro i piękno w życiu naszym, a gdy nam danem jest spotkać się z nimi, nie godzi się pominąć je milczeniem.

Skromny wyraz: „Z pedagogii” służył za

Wielki wybitniejszy polski demokratów, a w tyłchże i Korabiewicza. Dr. Korabiewicz przebywał w Anglii aż do roku 1852. Powróciwszy do Francji, już jej odtąd nie opuścił. Naukowe zasługi Dr. Korabiewicza są także nie małe. Był on jednym z założycieli Towarzystwa lekarzy polskich w Paryżu i pisywał broszury naukowe, polityczne, liczne odczyty i sprawozdania.

Nie mogę zakończyć mego listu, abym nie wyraził wdzięczności zarządowi szkoły polskiej za tak gorliwe i patriotyczne zajęcie się oddaniem religijnej czi zasłużonemu meżowi. Nie mogliśmy patrzeć bez wzruszenia, jak osiwiły pan Okorski, na którego barkach spoczywa administracja czyli gospodarstwo szkoły, niby młodzieniec wśród upatu biegał, aby pogrzeb odbył się z należytą powagą i miał charakter obrzędu czi ogólnej. Ta troskliwość doś pospolita na emigracji, o oddanie należnego hołdu zasługom zmarłych, powinna być wiadomą w kraju. Żądaj dochodzą nas wiadomości o obłożności ludności, okazywanej na pogrzebach zasłużonych ludzi, czego dowodem był pogrzeb hr. Andrzeja Zamojskiego w Krakowie.

Zaklikowski.
Dwa odczyty,
pani Felicji z Wasilewskich Boberskiej.

„Wiem, że ludzkość nie upadnie, ale trwożno mi o nas Polaków.”
Felicja z W. Boberska.

Pozwoliłam sobie jako motto do sprawozdania z odczytów pani Boberskiej z Wasilewskich użyć jej własnych słów, wypowiedzianych w odczycie drugim, mianym I. maja, gdyż zdaje mi się, że te wyrazy, nie będąc znakiem zwątpienia w przyszłość Polski, lecz tylko patriotycznej o nią trwogi, streszczają cel i zadanie prelegentki. Wyrzekła je ona, wykazując, jak smutne są skutki jednostronnego wychowania, Skutki te dla innych bogatych, wolnych i niepodległych narodów mogą być tylko szkodliwymi, dla nas zaś, dla nas, „zabiję matki dzieci”, dla nas, którzy ojczyznę „w pierśiach naszych nosimy”, stają się one zabójcami. Pragnęłabym, żeby te słowa znalazły odgłos we wszystkich polskich sercach, ażeby ta święta trwoga była dla nas bodźcem do wszystkiego co dobre i szlachetne, abyśmy tym sposobem uczyniwiłni słowa wieszczą, który mówi: „że na ziemi być Polakiem, to być bosko i szlachetnie.”

Nieudolne pióro moje nie potrafi dać dokładnego sprawozdania z tych odczytów, nie odda tego bogactwa myśli, tego logicznego rozwijania zdań, a głównie tego szlachetnego zapatu, tego serdecznego ciepła, jakie cechowały słowa zanej prelegentki. Chciałabym jedynie przedstawić szlachetną dążność tych odczytów, nie często bowiem natykamy na dobro i piękno w życiu naszym, a gdy nam danem jest spotkać się z nimi, nie godzi się pominąć je milczeniem.

Skromny wyraz: „Z pedagogii” służył za

Z Paryża.

Życie i pogrzeb dr. Edmunda Korabiewicza.

Doniosłem wam o bolesnej stracie, jakiej doznała emigracja przez śmierć błogiej pamięci dr. Edmunda Korabiewicza, lekarza, który z zaparciem samego siebie, oddał się na usługi chorych i nieszczęśliwych; obecnie przesyłam wam chociaż cokolwiek spóźniony opis pogrzebu, który się odbył d. 20. kwietnia b. r.

Uważam za konieczne powtórzyć, że świętej pamięci Edmund Korabiewicz, służąc bliżnim, zapomniał o sobie, tak dalece, że w dniach starości znalazł się prawie bez środków utrzymania, starannie ukrywając przed rodakami swe smutne położenie. Jeden tylko prezes polskiej szkoły batiniolskiej dr. Seweryn Gałęzowski, prawdziwy ojciec sierot, znał istotny stan położenia swojego kolegi jeszcze z Wilna, i w najzupełniejszej tajemnicy przychodził mu w pomoc, ostatecznie zaś miał zamiar wziąć go zupełnie w swoją opiekę, i w tym celu przygotował mieszkanie w gmachu szkolnym, w którym blisko przed śmiercią umieścił wygodnie i gościnnie schorzonego i upadłego na siłach, a zasłużonego starca. Korabiewicz, gdy się nrzwał w szkole między swymi, nie mógł ująć rzewnej radości, jakiś nawet promyk nadziei zabłysnął w skutek tego między taczajacymi, tak, że spodziewali się polepszenia jego zdrowia.

Ta chwila radośna miała atoli inne znaczenie. Mały świątek szkoły polskiej był ostatnim już punktem dingoletniego a cnotliwego pielgrzymstwa Edwarda Korabiewicza. Tu, zdawało mu się, że stanął na ojczyznej ziemi, że odczekał jakby ojczystem powietrzem po trudach i męczotach ciężkiej swej służby, po smutkach i boleści futaczego życia, poświęconego ludzkości i Polsce. Chwila więc ta radośna trwała krótko, bo tegoż samego dnia siły zatrwały go zupełnie osłupiać. Czując zbliżającą się śmierć, zapragnął pojednać się z Bogiem. Widok stagi Bożego, który przybył opatrzyć ów sakramentami, wywołał w nim tak wzniosłe i budujące uczucia wiary chrześcijańskiej i nadziei w przyszły żywot, że obecni temu obrzędowi ostatniej posługi religijnej, byli zbudowani jego zachowaniem się i uczuciami, że są świadkami śmierci sprawiedliwego. Tak więc ten, który za życia był przykładem dobrych uczynków, prawości, poświęcenia, miłości ojczyzny i najczystszej demokracji, przy smierci swej przekonał bezwyznaniowców, że człowiek, który spełnił swój obowiązek za życia, spokojnie i bez obawy, wiarą pokrzepiony, zbliża się przed sąd Najwyższego.

W niedzielę d. 18. kwietnia r. b. przyszedłem do szkoły polskiej, gdzie dowiedziałem się niesety o tej nowej stracie, jaką Polska poniosła, stracie, która tylko przewyższa niedawno zaszła śmierć Karola Ruprecht. Poszedłem więc uczyć szanowne zwłoki i pomodliłem się za spokój tej czystej duszy. Zastałem tam między innymi syna zmarłego, Rafała, który przed śmiercią był wielkim przedmiotem tro-

jego tendencje przy pomocy świętojurców i włości, a pod hasłem oszczędności, zyskują ciągle większość, skoro jednej trzeciej części posłów z polskiej inteligencji niema w sejmie, a resztę inteligencji polskiej owładnęła jakaś dziwna apatia.

Cóż powiedzieć o sejmie naszym, jeżeli obecnie najgłośniejszymi, najruchliwszymi posłami są pp. Erazm Wołański i hr. Golejewski, chociaż notorycznym jest w całej Galicji, iż ci panowie nie mają wcale wykształcenia, potrzebnego posłowi sejmowemu, a celują jedynie wielką pewnością siebie i odwagą wypowiadania wszystkiego, co im na myśl przyjdzie.

Przedwczorajsza uchwała sejmu, przejście do porządku dziennego nad wnioskiem krajowego Wydziału o nadzorze nad majątkami gminnymi, wywrze w całym kraju najsmutniejsze wrażenie. Wszędzie bowiem czują głęboką potrzebę ściślejszego nadzoru nad majątkami gminnymi, i niemożność zupełną, ażeby ten nadzór, szczególnie wobec większych gmin miejskich, wykonywały skutecznie Wydziały powiatowe, do których składu w przeważnej liczbie właśnie należą reprezentanci tych gmin miejskich. Dla zaostrzenia w budżecie krajowym kilku tysięcy złotych reńskich, nie przyjęto bardzo pożytecznego wniosku Wydziału krajowego, a argumenta przeciwników były tak niedorzeczne, że tylko ubolewanie wywołać mogły nad ich usposobieniem umysłowym.

Pomijamy przemowę p. Golejewskiego, bo z niej jednej myśli wyciągnąć nie można. Jemu chodziło tylko, ażeby lamentacjami nad przeciążeniem podatkującym; pociągnąć włości za sobą. Ale w tem wszystkim, co p. Gniewosz powiedział, nie było szerokości za grosz. Wsiadł na wysoką szkapę autonomii, i dowodził, że zasada autonomii byłaby naruszona, gdyby Wydział wykonywał nadzór nad majątkami gmin, osobliwie, jeżeliby wykonywał przez urzędników swych. Tylko wyborcy mają prawo do kontroli swej gminy, więc z pomiędzy nich mianować powinien Wydział delegatów do kontroli majątków gmin, a w ostatecznym razie tylko członkowie Wydziału krajowego wybrani przez sejm, powinni tę kontrolę wykonywać, a nie urzędnicy. A zresztą według zdania p. Gniewosza, kontrolę tę tylko rozciągać wolno co do całości majątku, ale nigdy co do zarządu. Ależ i dotąd tylko gremium Wydziału krajowego wykonywało kontrolę, tak co do zarządu, jak i co do całości majątków, na podstawie sprawozdań i dokumentów, zebranych na miejscu przez wysłanych urzędników Wydziału krajowego.

Zresztą bardzo trafnie tak hr. Męciński, jak i hr. Wodzicki odpowiedzieli temu wrzekomemu obrońcy autonomii, że teorie tylko tam się zastosowuje, gdzie się w praktyce zastosować dadzą; zupełna autonomia gmin tam jest pożyteczna, gdzie gmina istnieje dobrze jest zorganizowana i tę autonomię wypełnić potrafi. U nas jeszcze dotąd tego niema, więc taki nadzór nad majątkami gmin jest potrzebny, tem więcej, gdy tysiące wypadków dowodzą, jak majątki gmin są maruotrawione, to przez nieudolność, to przez chciwość osób, zarządzających.

Alle trafne przemówienia pp. Spławin-

skiego, Męcińskiego i Wodzickiego, również jak i członka Wydziału krajowego, p. Skwarczyńskiego, nie zdołały pozyskać większości dla wniosku Wydziału, bo świętojurni głosowali nietylko za odjęciem Wydziałowi krajowemu nadzoru nad majątkami gmin, ale i za zniesieniem Wydziału i sejmu! A włościńscy posłowie, gdy im się powie, że to podatek powiększy, i że Wydział krajowy gotów wtędy i w ich gospodarstwo gminne wglądać, najchętniej głosują przeciwko wszelkiemu wydatkowi. Przy tem referent komisji, p. Grocholski, wziął sobie już od dawna za zasadę, ażeby żadnej zmiany w ustawodawstwie krajowym nie dopuszczać. Wyrobiło się w nim konserwatywne usposobienie, aż do skrajności posunięte; każdej zmiany się boi, w jakimkolwiek kierunku, i skoro o niej usłyszy, wyszukuje zaraz chociażby najdrobniejszą stronę ujemną, i na niej swą kategorię opozycję przeciw całości opera! W wywodach swych doszedł do tego, iż ustawę o zmianie §. 98. ustawy gminnej nazwał tylko stylistyczną poprawką dawniejszego paragrafu. Więc sejm w poprzedniej sesji dla stylistycznej poprawki uchwalił ustawę, która gdy po pierwszej uchwale nie otrzymała sankcji, w przeszlorocznej sesji znowu odnowioną została. Podobny konserwatyzm dochodzi aż do niedorzeczności. Tak Wydział krajowy robiąc wniosek, jak i sejm uchwalać że zmianę ustawy gminnej, jak i dziennikarstwo całe, pisząc o niej, świadome były dokładnie wielkiej jej potrzeby i doniosłości. Zastęga jest pana Grocholskiego, iż wniosek Wydziału upadł w komisji, a zastęga pp. Golejewskiego i Gniewosza, że upadł i w sejmie. Każdy z nich jednak w innej intencji działał. Pan Grocholski jako ultrakonserwatysta, bojąc się każdej zmiany, pan Golejewski, ażeby pokazać, że głos jego w sejmie coś znaczy, a wiemy, że każdego posła głos wiele znaczy wobec włości, gdy chodzi o jakiś wydatek i pan Gniewosz, ażeby Wydziałowi nie dopuścić rozszerzenia zakresu, to jest w intencji antiautonomicznej.

Nie zardziśmy jednak tym trzem panom tych zasług chwilowych, w kraju bowiem nie będą one nigdzie uznane.

Głosy z kraju.

(Regulacja Dniestru.)

Z pod Ujścia biskupiego d. 3. maja.

Mówić o korzyściach, jakie krajowi przynosi rzeka spławna, rzec to już nie potrzeba, bo wszystkim dobrze znana. Pojmuję to każdy cywilizowany rząd, podejmując z funduszu ogólnych roboty techniczne, mające cele regulacyjne na oku, przez ustanowienie do tego, jak np. u nas w Austrii, osobne rządowe organa techniczne. Owi inżynierowie nawigacyjni mają zadanie przedkładać projekta na potrzebne roboty regulacyjne, na podstawie których rubryki naszego budżetu państwowego zawierają co rok znaczne kwoty, na powyższe cele przeznaczone.

Dniestr, który nasze miasteczko z dwóch stron okręga, należy do tych wybranych rzek, dotkniętych regulacyjną opieką c. k. organów technicznych, opieką, która niestety nad swym niesformnym pupilem żadnego wpływu wywrzeć nie umie.

Rzeka ta, trzeba nam wiedzieć, należy do piękniejszych. Właśc. wam w skręconych bardzo

krzywiznach, odgranicza naszą prowincję od Bukowiny i Besarabii. Łozysko zamykają z jednej strony skaliste bardzo strome brzegi, na drugim zaś wysokim brzegu rozciągają się załozna i ładna wieś bukowiska lub galicyjska. Ta czecha jest ogólna i rozciąga się na mil kilkanaście. Koryto wszędzie prawie jednostajnie szerokie; nurt w ogólności normalny, to jest w środku rzeki. Brzegi jak powiedziałem wysokie, a o wylwach tak szkodliwych jak to oczywiście na Wiśle się zdarza, najstarsi ludzie nie pamiętają. To że każdego lata tysiące spławów z drzewem opałowym i budulcowym i rozmaitemi wyrobami drzewnymi płynię bez przeszkody po rzecze ku południowi. Zdarza się wprawdzie niekiedy a to w czasie małej wody, że obfadowany galar osiada na mieliznie, żąd go z wielkim tylko mozołem sprowadzić można. Mielizny takie to nie namuliska, które woda w czasie wezbrania przyniosła, to właściwie dno rzeki, z natury niedostatecznie głębokie. Takich płytkich miejsc nie wiele jednak znajduje się w Dniestrze i to zwykle tam gdzie koryto mając dostateczne miejsce, podzieliło się na dwa ramiona i utworzyło w środku wyspę, którą tu ostrowem nazywają. Celem więc regulacji w tym razie powinno być i jest osiągnięcie pogłębienia.

Otóż przypatrzmy się jakim sposobem dają do tego celu nasi panowie inżynierowie nawigacyjni: oto budują kilka obok siebie od brzegu prostopadłe sterzące tam kamieniami, opowiadając przytem, że w roku przyszłym w skutek koncentracji wody, pomiędzy temi tamami powstanie namulisko, które się wylaśnie; woda zaś pójdzie sobie śródkiem i ażeby miała miejsce, wyrwie wszystkie kamienie na jej dnie aż do pewnej głębokości. Cóż się jednak dzieje?

Dopóki lato, woda dniostrowa dosyć cierpliwie znosi te małe zapory, które jej nie wie, je przeszkadzają, opłukuje je tylko spokojnie z drobnych kamyków, które przy budowie pozostały. Gdy zima przejdzie a Dniestr przerwie, silnie przez kilka miesięcy gniołąca go powłoka lodowa, to wtędy i tym małym komaram nie przebacza. Po zejściu lodów zobaczymy nasze tamki z zupełnie ogoloną czupryną; oczekiwane namulisko szuka sobie gdzieś innego miejsca, a kamienki na dnie leżą nienaruszone jak dawniej. W parę miesięcy później widzimy je na nowo wybrukowane, na pocięciu nadbrzeżnych przacek, którym ułatwiają funkcję płukania bieżyną, a na złożu fiśmakiem, który sterzące ich głowy ostrożnie omijać muszą.

Zdaje się, że wreszcie panowie inżynierowie przyszyli do przekonania o bezskuteczności tego rodzaju budowl, i uznali, że nasz Dniestr potrzebuje silniejszych daleko środków, aby go w karby ująć można.

Dowodzi to wykonana przed paru laty w naszej okolicy budowa naprzeciw bukowiskiej wioski, Samuszyna. Wyobraźcie sobie obrzmi mur, na paręset sżni długi, zamykający w zupełności jedną głęboką ramie rzeki, a moście pojąć, że mur taki kilkadziesiąt tysięcy guldenów kosztować musiał. Cel tej budowy miał być ten, aby woda przez zamknięcie jednego ramienia zmuszona była płynąć drugiem, które jest wartkie i tak płytkie, że je dziecko bezpiecznie w bród przejść może. Ramie to miało się w skutek samego nacisku wody pogłębić i rozszerzyć. Nadaremnie jednak oczekujemy do dzisiaj choćby częściowego skutku tego rodzaju!

Bezowocemni okazały się owe drobiazgowy roboty pomocnicze, które ograniczają się na tem, że wydobywano jakiś czas z dna rzeki żwir dziurkowanymi łopatami; żwir bowiem jednego dnia na parę cali wybrany, drugiego znowu dnia świeżo został namieszony. Nawet okrawanie małych pasków z brzegu ostrowa do niczego nie doprowadziło, brzeg tu bowiem jest tak silny, że uraga wszelkim atakom wody. Szeptacie się może co porabia owa obrzmiama? odpowiem, że stało się z nią co z innymi, to jest lód w pierwszym już roku zniszczył

ją tak, że ani śladu z wody widać jej nie było. Odrestaurowana kompletnie z wielkim zapewne kosztem, temuż samemu uległa losowi, a w ubiegłym roku już nawet naprawy zaniechano, widząc zapewne, że byłaby bezcelowa. Pokazało się więc, że kilkadziesiąt tysięcy guldenów wrzucono zupełnie bezużytecznie w wodę, bo żegluga najmniejszej nie odniosła korzyści, o twarte bowiem ramie rzeki, jak wprzódy było płytkie i wąskie, takiem też pozostało.

Niniejsza moja korespondencja przeto mam zamiar zwrócić uwagę władz rządowych, do których to należy, aby chęć korzystniejszej gospodarować funduszami, na cele regulacyjne przeznaczonymi, wybierały więcej doświadczonych i myślących inżynierów nawigacyjnych, studujących ściśle naturę naszej rzeki, która zapewne srodkiem zaradczym, gdzieindziej skutecznym, nie chce ulegać.

Korespondencje „Gaz. Nar.“

Londyn 28. kwietnia 1875.

Krzyknął „nie pozwalam“ i uciekł na Pragę; to liberum veto wydarzyło się wczoraj w parlamencie wielkiej Brytanji.

Od dawnych już czasów istnieje prawo, jako przywilej, każdemu deputowanemu przysługujący, że w każdym razie, gdy tylko uzna za potrzebne, może zażądać u speakera wypróżnienia Izby z gości, to jest usunięcia słuchaczy z galerji i ław dziennikarskich.

To prawo, zbyt absolutne i niezgodne z postępem czasu, chciało zmodyfikować. Obecność dziennikarzy i publiczności w miarę tego czy była na rękę tym lub owym, rozmaicie wpływała na powody zmiany lub zaprzeczenia prawa. Jedni pragnęli powstrzymać języki przeciwników, którzy w zapale publicystycznym za daleko może sięgnęli w domowe pożytki lub handlowe interesa panów deputowanych; inni znowu, zakochani w odwiecznych tradycjach i przywilejach parlamentu, dla samego poszanowania zyczają choćby szkodliwego, pragnęli je zatrzymać. Inni natomiast pewni siebie, pewni w swoją wiarę, żyjący z całą potęgą i pełnią opinii publicznej, żądali modyfikacji, chociażby z ujmą dla obzerniejszej publiczności, na korzyść i przywilej reprezentantów dziennikarstwa.

Tych ostatnich zareprezentował swoim w Izbie gmin, p. Sullivan, deputowany irlandzki, który już raz kożę angielską odsiedziało za jeden ze swoich artykułów, proponując pierwszy zmianę regulaminu Izby co do obecności gości (etrangers), w czasie jej posiedzeń.

Wniosek stał czas dosyć długi na porządku dziennym, ale ani p. Sullivan, ani nikt inny go nie ruszali, — p. Disraeli nawet pomimo przyręzonego mu poparcia, także też o nim milczał. Co zaś do p. Sullivan, ten obejrawszy się do koła Izby i nie znalazłszy dla swego wniosku zbyt wielkich sympatji w Izbie, zgodził się na lekką propozycję ze strony markiza Hartington przewodnika opozycji, na zapisanie swojego wniosku w kalendarzu greckim.

Nie tak wszakże rzeczy rozumiał p. Biggar, deputowany z Cavan (Irlandja), kolega p. Sullivana z *The Home Rule*. I stało się, że co p. Sullivan odczytał na drugi miesiąc, on umyślnie podnieść natychmiast.

Wczoraj wieczorem, gdy ław Izby gmin w sposób niezwykły zapelnili się deputowanymi, gdy na galerjach prawie pustego nie było miejsca, a loże reporterów dziennikarskich zajęto tłumnie, gdy na wieńczeniu świętego zebrania w loży królewskiej pojawił się przysły król Wielkiej Brytanji i Irlandji, książę Wali; kiedy p. Chaplin, sławny hodownik koni rasy angielskiej, zapowiedziany miał wprowadzić wniosek, o hodownictwie tych zwierząt, na długi przed niego doświadczenia oparłem, a p. Gerard Stuart, mało zazwyczaj mówiący, ale pełen dowcipu miał mu oponować, p. Biggar, powstając jedno cześnie z p. Chaplin, zauważył marszałkowi Izby, że goście w Izbie są niepotrzebni, i że on przeciw ich obecności jak najusilniej protestuje! Izba i publiczność zdumiała i powsze-

chne oburzenie „Oho!“ w pomieżaniu z gwizdem i świstem przebrzmiały po jej przestrzeni. Sam marszałek zamilkł, i jakby nie był peym słuchu, zapytał deputowanego p. Cavan, czy się nie myli, że słyszał protest przeciw obecności niedopuszczalnych w Izbie. P. Biggar oświadczył, że tak jest w istocie.

„A więc nie pozostaje mi nic innego“ — rzekł marszałek — „tylko zawezwać gości, by się usunęli“. Reporterzy i goście natychmiast opuścili swe miejsca.

Izba stała się nieustającą konklawą przez 20. minut (od godziny 5 minut do 5tej, do godziny 15 minut po 5tej).

Co się tam działo? Może myślicie że trudno było wiedzieć. Otóż powiem wam, że nie.

Powiadają dzienniki, że następnie mogą ogłosić za sprawliwne sprawozdanie konklawy.

Po wyproszeniu reporterów i publiczności z Izby powstał Disraeli w pośród oklasków. Na twarzy jego malowało się oburzenie, zdrażające wewnętrzną walkę burzliwych namiętności, i rzekł: „Jeżeli postępek deputowanego z Cavan nie będzie usprawiedliwionym okolicznościami, zwłoki niedcierpięli, w takim razie uważam on być należy za zhańbienie Izby (głośno oklaski). Inaczej lud zaprzestanie mniemać, że Izba gmin jest zgromadzeniem ludzi honoru i szlachetności (gentlemen) Na szczęście wszakże man y jeszcze sposoby, za pomocą których ocalić możemy zasady przyzwoitości. Postawił więc wniosek, ażeby prawo, wykluczające gości z posiedzenia było na dzisiejsze posiedzenie zawieszono. Markiz Hartington rezolucję poparł. Poczem p. Newdegate zapytał Biggara o przyczynę jego postępków.

P. Biggar odpowiedział, że pozyję reporterów w Izbie uważa za rzecz anormalną zupełnie; że widząc że p. Sullivan odczytał się od myśli zmodyfikowania prawa w tym względzie, — on to zmodyfikowanie przyprowadzić do skutku bierze sam na siebie, i każdego posiedzenia z przywileju swego korzystać nie omissza, dopóty, dopóki żądanej modyfikacji nie otrzyma.

Panowie Bryan i inni członkowie ligi *Home Rule*, zaparli się wspólnictwa z postępkami Biggara. Znaleźli się jeszcze inni, którzy Biggara tłumaczyli, ale koniec końcem wniosek Disraeliego, był wniosek poprawki prawa, dotyczącego, obecności gości w Izbie zawieszono na to posiedzenie, a poparty przez markiza Hartington, jednomyślnie przyjętym został.

Drzwi odemknęto po 20 minutach zamknięcia i posiedzenie trwało dalej.

Rozpocząno się teraz drugi akt tego dzisiaj nieodgadzonego jeszcze dramatu, — dramatu przez długie czasy niepraktykowanego w Izbie gmin, pomimo obzernego przywileju, zagwarantowanego prawem dla jej członków!

Dzienniki tu milczą, lub bardzo niejasno nadmienają o obecności księcia Wali na tem posiedzeniu.

Fakt to wszakże spełniony. Książę Wali musiał wyjść za drzwi. I ubolewania chociaż głuche ale są powszechne, nietylko dlatego, że następcy tronu najpotężniejszego niemal państwa na świecie wyrzucił arcyt, Irlandczyk katolik p. Biggar, rzykując imie własne na taran przystępującego parlamentowi przywileju ale również i dlatego, że książę Wali stał się miał solenizantem dnia następnego, czasowym dziecinem tytułu naczelnika instytucji, przeszło 20 wieków trwającej. Słowem dnia następnego przypadała jego instalacja na mistrza wielkiego Wschodu instytucji wolnych mularzy w Anglii.

Niegłębokość solenizantowi wyrządzona ucztą głębiej auzeli zniewagę następcy tronu: prawdziwie go geulemansku. Ale co Biggarowi po tem, on postawił na swoim, krzyknął „nie pozwalam“ i basta, a taka oryginalność jest także angielska, chociaż mglisto przypominająca naturę polską.

ności swoje nie używa na słuzenie drugim, lecz jedynie dla przysporzenia sobie dobrobytu; jakież szare i zimne życie takiego człowieka, jakież korzyść z niego dla ojczyzny i społeczeństwa: „nikt nie znał jego życia, nie znał jego zguby, to samolub.“

A z jakim ciepłem serdecznem odmalowała nam pani Boberska życie człowieka, kochającego ideały. Pierwszą zasadą takiego jest zaparcie się samego siebie, on nie dba o poklask świata, sztyderstwo smagające jego dążenia nie trąza go, trudny i zawody nie odstrasza, on kocha wszystkich i wszystko, co dobre i piękne, we własnej swej duszy, w własnem przedświadczeniu o czystości dążeń swoich znajduje najwyższą nagrodę, idzie on drogą ciernistą może, ale ścieżką drugim kwiaty pod nogi, umie cierpieć dla drugich, umie ponosić ofiary dla Boga, bliźnich i ojczyzny!

Tym wyrazem, znajdującym zawsze żywy oddźwięk w sercach polskich, zakończyła szanowna prelegentka piękny swój wykład. Głośno oklaski odezwały się, miały one być nagrodą za gruntowne obrobiony odczyt, za trud prelegentki, ale wyższą i piękniejszą nagrodą miały być dla niej przekonanie, że jej gorące, serdeczne słowa, nie mogły przebrzmieć bez echa, że niejedno serce uderzyło żywiej, niejedno oko zapłonęło, niejedno czoło wzniosło się ze szlachetnem postanowieniem pójścia za wymownym głosem prelegentki, ukochania tego co piękne i dobre, co wzniosłe i szlachetne.

Dwa dni przed rocznicą, (3go maja) drogą każdemu polskiemu sercu, usłyszeliśmy słowa wzruszające nas do wytrwania na drodze poświęcenia i cichej pracy; tą drogą szli ci, którzy w dniu tym w 1791 roku zrzekli się praw i przywilejów swoich dla dobra narodu; dzień ten, to jedna z najświetniejszych kart w dziejach naszych, tą drogą i my idźmy, a da Bóg, zostanie kiedyś wielony ideał żyjący w duszy każdego Polaka, i Polska powróci do bytu niepodległego.

Cześć Tobie szana prelegentko, cześć Twej niezmiernie trudnej pracy na niwie ojczystej, obys przez długie jeszcze lata, w młode serca Twojej powierzone opiece, mogły wpajać zasady dobra, prawdy i piękna, zasady, które były i są gwiazdą przewodnią całego zachożego żywota Twego. Alma K.

Różności.

* **Monumenta Germaniae historica.** Kiedy w r. 1873 wyszedł pierwszy tom tego wydawnictwa p. t. „Diplomata imperii“ opracowany przez Karola Pertza syna, długoletniego kierownika całego wydawnictwa, pojawiły się oprócz całego szeregu mniejszych, także dwie ściśle brytyki napisane przez Stumpfa („Sybels Hist. Zeit. 1873. H. 4. i S. 16. i S. 17. i S. 18. i S. 19. i S. 20. i S. 21. i S. 22. i S. 23. i S. 24. i S. 25. i S. 26. i S. 27. i S. 28. i S. 29. i S. 30. i S. 31. i S. 32. i S. 33. i S. 34. i S. 35. i S. 36. i S. 37. i S. 38. i S. 39. i S. 40. i S. 41. i S. 42. i S. 43. i S. 44. i S. 45. i S. 46. i S. 47. i S. 48. i S. 49. i S. 50. i S. 51. i S. 52. i S. 53. i S. 54. i S. 55. i S. 56. i S. 57. i S. 58. i S. 59. i S. 60. i S. 61. i S. 62. i S. 63. i S. 64. i S. 65. i S. 66. i S. 67. i S. 68. i S. 69. i S. 70. i S. 71. i S. 72. i S. 73. i S. 74. i S. 75. i S. 76. i S. 77. i S. 78. i S. 79. i S. 80. i S. 81. i S. 82. i S. 83. i S. 84. i S. 85. i S. 86. i S. 87. i S. 88. i S. 89. i S. 90. i S. 91. i S. 92. i S. 93. i S. 94. i S. 95. i S. 96. i S. 97. i S. 98. i S. 99. i S. 100. i S. 101. i S. 102. i S. 103. i S. 104. i S. 105. i S. 106. i S. 107. i S. 108. i S. 109. i S. 110. i S. 111. i S. 112. i S. 113. i S. 114. i S. 115. i S. 116. i S. 117. i S. 118. i S. 119. i S. 120. i S. 121. i S. 122. i S. 123. i S. 124. i S. 125. i S. 126. i S. 127. i S. 128. i S. 129. i S. 130. i S. 131. i S. 132. i S. 133. i S. 134. i S. 135. i S. 136. i S. 137. i S. 138. i S. 139. i S. 140. i S. 141. i S. 142. i S. 143. i S. 144. i S. 145. i S. 146. i S. 147. i S. 148. i S. 149. i S. 150. i S. 151. i S. 152. i S. 153. i S. 154. i S. 155. i S. 156. i S. 157. i S. 158. i S. 159. i S. 160. i S. 161. i S. 162. i S. 163. i S. 164. i S. 165. i S. 166. i S. 167. i S. 168. i S. 169. i S. 170. i S. 171. i S. 172. i S. 173. i S. 174. i S. 175. i S. 176. i S. 177. i S. 178. i S. 179. i S. 180. i S. 181. i S. 182. i S. 183. i S. 184. i S. 185. i S. 186. i S. 187. i S. 188. i S. 189. i S. 190. i S. 191. i S. 192. i S. 193. i S. 194. i S. 195. i S. 196. i S. 197. i S. 198. i S. 199. i S. 200. i S. 201. i S. 202. i S. 203. i S. 204. i S. 205. i S. 206. i S. 207. i S. 208. i S. 209. i S. 210. i S. 211. i S. 212. i S. 213. i S. 214. i S. 215. i S. 216. i S. 217. i S. 218. i S. 219. i S. 220. i S. 221. i S. 222. i S. 223. i S. 224. i S. 225. i S. 226. i S. 227. i S. 228. i S. 229. i S. 230. i S. 231. i S. 232. i S. 233. i S. 234. i S. 235. i S. 236. i S. 237. i S. 238. i S. 239. i S. 240. i S. 241. i S. 242. i S. 243. i S. 244. i S. 245. i S. 246. i S. 247. i S. 248. i S. 249. i S. 250. i S. 251. i S. 252. i S. 253. i S. 254. i S. 255. i S. 256. i S. 257. i S. 258. i S. 259. i S. 260. i S. 261. i S. 262. i S. 263. i S. 264. i S. 265. i S. 266. i S. 267. i S. 268. i S. 269. i S. 270. i S. 271. i S. 272. i S. 273. i S. 274. i S. 275. i S. 276. i S. 277. i S. 278. i S. 279. i S. 280. i S. 281. i S. 282. i S. 283. i S. 284. i S. 285. i S. 286. i S. 287. i S. 288. i S. 289. i S. 290. i S. 291. i S. 292. i S. 293. i S. 294. i S. 295. i S. 296. i S. 297. i S. 298. i S. 299. i S. 300. i S. 301. i S. 302. i S. 303. i S. 304. i S. 305. i S. 306. i S. 307. i S. 308. i S. 309. i S. 310. i S. 311. i S. 312. i S. 313. i S. 314. i S. 315. i S. 316. i S. 317. i S. 318. i S. 319. i S. 320. i S. 321. i S. 322. i S. 323. i S. 324. i S. 325. i S. 326. i S. 327. i S. 328. i S. 329. i S. 330. i S. 331. i S. 332. i S. 333. i S. 334. i S. 335. i S. 336. i S. 337. i S. 338. i S. 339. i S. 340. i S. 341. i S. 342. i S. 343. i S. 344. i S. 345. i S. 346. i S. 347. i S. 348. i S. 349. i S. 350. i S. 351. i S. 352. i S. 353. i S. 354. i S. 355. i S. 356. i S. 357. i S. 358. i S. 359. i S. 360. i S. 361. i S. 362. i S. 363. i S. 364. i S. 365. i S. 366. i S. 367. i S. 368. i S. 369. i S. 370. i S. 371. i S. 372. i S. 373. i S. 374. i S. 375. i S. 376. i S. 377. i S. 378. i S. 379. i S. 380. i S. 381. i S. 382. i S. 383. i S. 384. i S. 385. i S. 386. i S. 387. i S. 388. i S. 389. i S. 390. i S. 391. i S. 392. i S. 393. i S. 394. i S. 395. i S. 396. i S. 397. i S. 398. i S. 399. i S. 400. i S. 401. i S. 402. i S. 403. i S. 404. i S. 405. i S. 406. i S. 407. i S. 408. i S. 409. i S. 410. i S. 411. i S. 412. i S. 413. i S. 414. i S. 415. i S. 416. i S. 417. i S. 418. i S. 419. i S. 420. i S. 421. i S. 422. i S. 423. i S. 424. i S. 425. i S. 426. i S. 427. i S. 428. i S. 429. i S. 430. i S. 431. i S. 432. i S. 433. i S. 434. i S. 435. i S. 436. i S. 437. i S. 438. i S. 439. i S. 440. i S. 441. i S. 442. i S. 443. i S. 444. i S. 445. i S. 446. i S. 447. i S. 448. i S. 449. i S. 450. i S. 451. i S. 452. i S. 453. i S. 454. i S. 455. i S. 456. i S. 457. i S. 458. i S. 459. i S. 460. i S. 461. i S. 462. i S. 463. i S. 464. i S. 465. i S. 466. i S. 467. i S. 468. i S. 469. i S. 470. i S. 471. i S. 472. i S. 473. i S. 474. i S. 475. i S. 476. i S. 477. i S. 478. i S. 479. i S. 480. i S. 481. i S. 482. i S. 483. i S. 484. i S. 485. i S. 486. i S. 487. i S. 488. i S. 489. i S. 490. i S. 491. i S. 492. i S. 493. i S. 494. i S. 495. i S. 496. i S. 497. i S. 498. i S. 499. i S. 500. i S. 501. i S. 502. i S. 503. i S. 504. i S. 505. i S. 506. i S. 507. i S. 508. i S. 509. i S. 510. i S. 511. i S. 512. i S. 513. i S. 514. i S. 515. i S. 516. i S. 517. i S. 518. i S. 519. i S. 520. i S. 521. i S. 522. i S. 523. i S. 524. i S. 525. i S. 526. i S. 527. i S. 528. i S. 529. i S. 530. i S. 531. i S. 532. i S. 533. i S. 534. i S. 535. i S. 536. i S. 537. i S. 538. i S. 539. i S. 540. i S. 541. i S. 542. i S. 543. i S. 544. i S. 545. i S. 546. i S. 547. i S. 548. i S. 549. i S. 550. i S. 551. i S. 552. i S. 553. i S. 554. i S. 555. i S. 556. i S. 557. i S. 558. i S. 559. i S. 560. i S. 561. i S. 562. i S. 563. i S. 564. i S. 565. i S. 566. i S. 567. i S. 568. i S. 569. i S. 570. i S. 571. i S. 572. i S. 573. i S. 574. i S. 575. i S. 576. i S. 577. i S. 578. i S. 579. i S. 580. i S. 581. i S. 582. i S. 583. i S. 584. i S. 585. i S. 586. i S. 587. i S. 588. i S. 589. i S. 590. i S. 591. i S. 592. i S. 593. i S. 594. i S. 595. i S. 596. i S. 597. i S. 598. i S. 599. i S. 600. i S. 601. i S. 602. i S. 603. i S. 604. i S. 605. i S. 606. i S. 607. i S. 608. i S. 609. i S. 610. i S. 611. i S. 612. i S. 613. i S. 614. i S. 615. i S. 616. i S. 617. i S. 618. i S. 619. i S. 620. i S. 621. i S. 622. i S. 623. i S. 624. i S. 625. i S. 626. i S. 627. i S. 628. i S. 629. i S. 630. i S. 631. i S. 632. i

Przegląd polityczny.

Prusy. Sobotniemu posiedzeniu sejmiku pruskiego należą się jeszcze słowa parę, a to że wzięciu do mowy dwóch posłów polskich, p. Stanisława Chłapowskiego i ks. Dr. Respądkę. Obadwaj przemawiali przeciw projektowi do prawa o administracji majątku kościelnego. Mowa p. Chłapowskiego należała do rzędu najlepszych mów, wypowiedzianych w tegorocznej kadencji; łączyła zalety wykwintnego stylu i ognia krasomowczego; przepłała tu i owdzie anegdotkami historycznymi nie traciła nic na powadze, a owszem coraz z nimi zyskiwała na sile argumentów. Całość zdążyła ku temu aby wykazać fałsz liberalów, którzy utrzymują, że z jednej strony dzisiejsza walka z kościołem jest walką cywilizacyjną, a z drugiej — że nie jest walką przeciw katołicyzmowi. Mowa ks. Respądkę przerywany kilkakrotnie gwarem i śmiechem liberalów, wykazywał konsekwentnie wiarołomstwo pruskie, przez znieśienie poręczonych uroczyszczeń, a kilkakrotnie swobodę wyznania dla prowincji polskich.

Opócz tych dwóch posłów polskich, przemawiali jeszcze przeciw projektowi: Reichensperger, Gerlach i Thissen. Dwaj pierwsi idąc za Chłapowskim zgadzali się na to, iż rząd gotów dla kraju smutną przyszłość i przyczyni się do tego, że przyszedł wojny nosić będącym wiek.

Ks. Respądek przerywany kilkakrotnie gwarem i śmiechem liberalów, wykazywał konsekwentnie wiarołomstwo pruskie, przez znieśnienie poręczonych uroczyszczeń, a kilkakrotnie swobodę wyznania dla prowincji polskich.

Opócz tych dwóch posłów polskich, przemawiali jeszcze przeciw projektowi: Reichensperger, Gerlach i Thissen. Dwaj pierwsi idąc za Chłapowskim zgadzali się na to, iż rząd gotów dla kraju smutną przyszłość i przyczyni się do tego, że przyszedł wojny nosić będącym wiek.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

(cz.) „Rendez-vous na przedmieściu“ — niby operka — wznowiona onegdaj na scenie teatralnej, jest sobie nie obwiązując rzeczy w bawelną, tylko „szepczącym scenicznem“, na przemiany w śpiewaniem, to deklamowaniem. „Głupstwo sceniczne“ zaś, chociaż dość często zdarza się je, widzieć na deskach teatralnych, wprowadzając jako sowaś, nie żyłoby sobie jeszcze nigdy, (tak samo jak i w literaturze literaturnej), prawa obywatelstwa do tego stopnia, ażeby po latach kilkunastu, miało być na nowo wyciągane ze starych reperwaryj, i że się tak powie, bez potrzeby wywracać je z przodu na tył. Dlatego więc „Rendez-vous“ mógłby nadal odgrywać anem wiecznym pomysłom owem młotem rozmaitych dawno już zapomnianych rupiej, a to tam bardziej, i nie dając pisać, pisać dla lepszych artystów, spowodowało jeszcze wprowadzenie na scenę, a i, bardzo mało tylko mających prawa ukazania się na niej. Nie przesadzamy zupełnie, jeżeli zaproponujemy dyrekcji, ażeby odnalazszy już „Rendez-vous“ skorzystała z tej okoliczności w ten sposób, iżby zwróciła z niego prezent, którym z cyrków przez Lwów przejeżdżających.

W rodzinie p. Juliusza Ligonia w Królewskiej Hucie złożył p. Platon Kostecki 1 zlr. p. Buszyński 1 talar.

W Nrze 101 w wykazie składek na rzecz J. Ligonia na być nie Bielski lecz Babaki.

Wykaz osób zmarłych w czasie od 21. do 30. kwietnia 1875. Rappaport Selina, żona adwokata, na gorączkę pętlową, 39 l.; Oswald Stanisław, syn Fryszera, na ospę, 5 l.; Nengebauer Janina, wdowa po c. k. urzędniku, na uwiad schyłkowy, 75 l.; Jaki Józefa, żona urzędnika magistratu, na schoty gruźlicze, 24 l.; Lustig Ludwik, c. k. radca rachunkowy, na udar płucowy, 50 l.; Sargent Wiktor, dzieciny majstra kowalskiego, na dławicę, 5 l. 6 m.; Weich Jan Antoni, wzięty

Table with multiple columns listing names, dates, and amounts, likely a financial or administrative record.

Table with multiple columns listing names, dates, and amounts, likely a financial or administrative record.

domu karnego, na gorączkę trawicą, 36 l.; Kramer Antoni, emerytowany c. k. urzędnik, na udar mózgu, 72 l.; Suski Adam, ksiądz, na udar mózgu, 50 l.; Wilczek Franciszka, wdowa po poruczniku, na starość 70 l.; Lewicka Maria, wdowa po księdzu, na wadę serca, 61 l.; Reiss Antoni, c. k. emerytowany radca namiestnictwa, na rozmięknienie mózgu, 75 l.; Szafranski Franciszek, syn woznego, na zapalenie kiszki.

Mianowania. Naczelnik krajowej dyrekcji poczt nad następujące posady pocztmistrzów: w Kaluszu Kamili Herfort, małżonka dotychczasowego pocztmistrza tamże; w Sądowej Wiszui ekspedytorem pocztowemu Karolowi Słobidnowi; w Doruchowie Anieli Lenczowskiej, wdowa po pocztmistrzu; w Łysym tamtejszemu właścicielowi realności Maciejowi Schlüssel i w Woli młnchowej ekspedytorem pocztowemu Franc. Lawrowskiemu.

Krajowa Rada szkolna zamianowała Jana Bunclatera, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Saszczyne; Antoniego Klebowicza, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Mżynie; Michała Niemirońskiego, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Żurawiu; Bazylego Posackiego, zawiądującego stałe szkoła filialną w Rakowie; Józefa Stepienia, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Podgórzu; Andrzeja Janki, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Kolaczkach; Jana Chlebka, rzeczywistym nauczycielem kierującym szkołą etatową w Starym Sączu; nauczycielki tymczasowe: Ludwinę Lullę nauczycielką kierującą, zaś Joannę Bochotnicką i Stefanję Flackę, rzeczywistymi nauczycielkami szkoły żeńskiej w Oświęcimie.

Lwów. Rada powiatowa lwowska wystosowała adres do księcia Leona Sapiehy następującej treści:

Jasnie Oświecony Książę! Rada powiatowa lwowska na pełnym posiedzeniu z dnia 19. kwietnia 1875 ochwaliła J. O. księcia przy następnym z godnością marszałka krajowego, złożyć adres jako wyraz zaufania i oznania tak za długoletnią i skuteczną pracę około dobra krajowego, których owocem są liczne instytucje publiczne największej doniosłości, wprowadzone w życie przez Jasne Oświeconego księcia, jak i za ogólnie i bezstronne kierownictwo najwyższej władzy autonomicznej.

Oddajemy wiutny hołd znakomitemu zasługom Waszej Książęcej Mości, pociesając się nadzieją, że i nadal zechcesz poświęcać całą pracę, i siły na to pozwól, dla dobra kraju.

Z lwowskiej Rady powiatowej.

Lwów dnia 19. kwietnia 1875. Konstanty Br. Brunicki, prezes Rady powiatowej; Eustachy Merunowicz, zastępca prezesa; ks. Józef Siekanowicz, dziekan o. i. i 15 innych podpisów.

Z prowincji. Gazeta podkarpacka pisze: „Balet, który zagościł do Stanisławowa, opuścił już nas, rozczarowany niemniej jak publiczność. Słyszając o balecie „paryskim“ spodziewaliśmy się ujrzeć produkcję prawdziwej sztuki, tymczasem zobaczyliśmy kompletną lichotę. Z wyjątkiem panny Umlauf, tańczącej wcale niezłe, reszta niewiadomo z kąd do miana baletników i baletnic przychodził. Szczególnie publiczność nasza nie uległa pokusie, i wcale skromnym udziałem zaszczyciła przedstawienia. To też skłoniło p. Weissą do zaniechania trzeciego przedstawienia, z którego 1/3 dochodu zobowiązał się oddać na „Uję“ a to w zamian za zaniechanie odczytu w pierwszy dzień jego przedstawienia.“

Podajemy dziś myślnie zdanie Gaz. Podk. o balecie p. Weissy, po wydrunkeniu tego, co pisało o nim Hasło, aby publiczność nasza na przyszłość kierowała się swoim własnym zdaniem, a nie stronicującą krytyką niektórych dzienników polskich popierających żydowską balety.

Podarunek dla cesarza. W Krakowie podnieśli myśl, czyby nie było właściwym, aby na pamiątkę cesarskich odwiedzin, miasto Kraków złożyło w ofierze cesarzowi artystycznie rzeźbione szachy, znajdujące się obecnie na tamtejszej wystawie sztuk pięknych. Szachy te przedstawiają z jednej strony wojsko polskie z Janem Sobieskim na czele, z drugiej zaś armię turecką pod wodzą W. Wezrya. Podarunek ten kosztowałby na wprawdzie cztery tysiące zlr., atoli Czas nie wątpi, że suma ta w krótkim nader czasie zebrana zostanie w Krakowie, zwłaszcza, jeżeli zawiąże się pod przewodnictwem prezydenta miasta komitet, któryby mylił też postarał się w czyn zamieścić. Redakcja Czasu ze swej strony zrobiła początek, ofiarując 50 zlr. do wspólnych składek.

Na fundusz zakupu „Unii“ Matejki złożyli prócz wykazanych już w Gazecie Narodowej 12,025 zlr.: przez delegata p. Władysława Gubrynowicza we Lwowie pp. Ludwik Zychliński (przyniesione za zbieranie dat statystycznych przez komitet Tow. gosp.) 15 zlr., Wł. Gubrynowicz z 20 zlr., Józef Janowski 5 zlr., Karol Ruprecht z Monachium 5 zlr., razem p. Gubrynowicz 45 zlr. Stowarzyszenie „Frohnsin“ we Lwowie, połowę dochodu z teatru amatorskiego 85 zlr.; przez Ojczyznę od

dr. Zembrackiego z Tarnopola 16 zlr., od M. T. z Puławy Zembrackiego zebrane przez grz. 4 zlr. 40 c., razem przez Ojczyznę 20 zlr. 40 c.; przez delegata dr. E. Burzyńskiego we Lwowie pp. Maurycy Kabat, dr. A. Filarski, T. H. Richter, księgiarnia Milikowskiego po 5 zlr., dr. Gryziecki 3 zlr., dr. L. Bilifski, dr. E. Richter, dr. L. Pięta, dr. Wróbel po 2 zlr.; dr. Reifenkugel 1 zlr., R. Ostman 50 c. razem od p. Burajskiego 32 zlr. 50 c.; od Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, przez agencję p. Zacharyewicza p. Engel i W. Haar po 10 zlr.; Zacharyewicz i Fr. Schubert po 5 zlr., L. Wierzbicki i J. Hochberger po 3 zlr.; Marszałk i Mięczyński po 2 zlr.; Moszczański, W. Pleśniak i K. Pietsch po 1 zlr.; razem od Tow. Przyj. sztuk pięknych dalsza składka 43 zlr. Dotychczas we Lwowie razem 12,250 zlr. 90 c.

Z pod Babiej Góry. Nie do wierzzenia a przecie prawda. Dnia 20. kwietnia r. b. po północy w Jordanowie, w rynku, z domu dnęgo, zamieszkałego, wydłonek usunął bez śladu, i nikt nie wie, kto rozebrał budynek i gdzie drzewo z nich się podziało. Dodac trzeba, że polojant, który owej nocy był na nocnej warty, o ten dom się procesuje, mieszkająca zaś w tym budynku jest siostra p. burmistrza. Nieprawdą, co za wyborna straż nocna? I jaka znakomita zwręczność gminia!

W tejże okolicy zdarzyło się w ostatnich czasach kilka samobójstw, a mianowicie obwieszano się jest na porządku dziennym. W jednym tygodniu obwiesiła się w mieszkaniu w Bystrzy ko bieta z żalu za przegrana sędzią sprawę, i po stracie kilkuset guldenów, danych niegdyś p. adwokatowi; w Osieku zaś, stykającym się z Bystrzą, obwiesił się gospodarz w stodole. W tym samym tygodniu obwiesił się chłopak w Krzewowie. W Chrobaczu, powracającego z pisarzem gminnym z terminu z Krakowa woja z Toporzyska, bez przyczyny napadnięto i obydwoch zbito, nawać orła, o znakę wojtostwa połamano. Wojt i pisarz leżą chory. Tak obyczajność upada, a to wszystko robi ta nieszczęsna wdoka.

Złoczów d. 18. kwietnia. (Ogólna straż ochotnicza w Złoczowie.) Dnia 7. marca r. b. odbyło się walne zgromadzenie członków założycieli straży ogólniej ochotniczej, na podstawie zatwierdzonych do l. 4073 statutów, na którym przewidywany komitet zdaje sprawę z czynności swych, wykazując:

1) Jako dochód z balu danego d. 19. stycznia kwotę 55 zlr. 56 c.; 2) z balu d. 5. lutego 38 zlr. 92 c.; 3) dochód z dwóch przedstawień amatorskich teatralnych, po odciążeniu kosztów sprawienia 6 lamp, podium, i tapetowych 3 garnitur kniis, tudzież niektórych książek teatralnych na własność straży 21 zlr.; 4) jako dochód ze składek przez p. Wojickiego urzędzonej 26 zlr., do której przyczynił się pp. Szymon Padlewski 5 zlr., Konstanty Treter 5 zlr., Oskar Schnell 2 zlr., August hr. Łódz 2 zlr., Józef Skrzyżowski 2 zlr., Jędrzej Mazarski 10 zlr.; 5) połowa czystego dochodu z przedstawienia kułgarskiego przez pana Siedleckiego na rzecz straży ofiarowanego 5 zlr. 83 c. Razem 147 zlr. 31 c.

Jako rozchód wydatki na druk, pieczęć dla Towarzystwa i stemple 22 zlr. 12 c., przeto pozostała kasowa z dniem 7. marca 125 zlr. 19 c. Po przyjęciu tego sprawozdania przystąpił członkowie do wyborów: Naczelnikiem wybrał p. pocztmistrz Edward Mutka, zastępcą tegoż pan Władysław Litmanowski inżynier miejski. Do Wydziału: pp. Bieliński Roman c. k. inspektor podatkowy, Małcz Józef mechanik, dr. Dawid Billet adwokat kraj. i właściciel realności, Wojcicki Feliks komisarz katastralny, dr. Homme Tomasz lekarz magistr chirurgii i akuszer, Malawski Jędrzej dependent adwokatury i wł. real., Zuckerkaedl Oskar księgarz i wł. real.

Dziesiętnikami I. pp. Małcz, Malawski, Krukowiecki Nestor majster szewski i właściciel real., Sobifski Antoni urzędnik magistratu. Dziesiętnikami II.: Osadczuk Grzegorz majster szewski, Świtalski Michał urzędnik podatkowy, Zuckerkaedl Wilhelm księgarz, Zygodłowicz Zygmunt urzędnik Rady powiatowej.

Na sędziów honorowych członkowie czynni: pp. Pleński Ferdynand c. k. radca namiestnictwa i starosta, Poglies Karol radca sądowny, dr. Dawid Billet i Krzeczowski Szymon majster kominlarski i wł. realności.

Celem przyjęcia członków czynnych i naradzenia się co do pomnożenia funduszów, zwolano Wydział dnia 9. marca 1873 i uchwalono na tem posiedzeniu:

1) petycję do Rady powiatowej o subwencję i poparcie dążeń Towarzystwa; 2) petycję do Rady gminnej o subwencję i o zezwolenie, by straż używać mogła rekwizywów ogólnych miejskich do ćwiczeń i pożarów; 3) petycję względem przestrzeżenia przepisów ogólnych policyjnych, względem lokalu na strażnicę, względem przestawienia sikawek miejskich na węzłach, do gminnej Rady; 4) uchwalono naczelnikowi kredyt do 400 zlr. na zakupienie uzbrojeń i rekwizywów ogólnych; 5) uornowano sygnały pożarowe, mianowicie uchwalono: sygnałem pożarowym jest dzwon wielkiej cerkwi (obok urzędu gminnego). Jedno uderzenie oznacza Rynek Brodzki i pod Kępą; dwa uderzenia oznacza Lwowską i Gliniarską ulicę; trzy uderzenia oznacza Szlaki; cztery uderzenia oznacza ulicę Woronaćką, Tarnopolską i Podwojcie.

Straż pomyślnie rozwija się. Co niedzieli odbywają się ćwiczenia oddziałów ochotniczego i sikawczego, składających się z 40 członków. Z oddziału podratniczego uzbrojono 16 członków, sypialono 100 przepasek naramiennych, dwie tuby, 6 sygnałów, worek ratunkowy, hak z łańcuchem i liną do zrywania dachów, drabiny i drabinki dachowe.

Rada gminna przychyliła się datkiem 100 zlr. Dotychczasowy przychód wynosi kwotę 412 zlr. 1 c. rozchód — 338 zlr. 75 c.

Pozostaje w kasie gotowych pieniędzy 75 zlr. 26 c. Na cel straży odbyło się przedstawienie gimnastyczne p. Ossa dnia 13. kwietnia, z którego osiągnięto jako połowę czystego dochodu 4 zlr. 40 c., mianowicie z rozprzedaży biletów 2 zlr. 40 c., zaś 2 zlr. ofiarowali muzykanci entejal pp. Lifschütz Herch, Akselrad Isaak i Azril, Horank Berisch i Mach.

Publiczność składała się z rzemieślników i młodzi uczący się. Biletów krasnolowych wzięto 28 sztuk po 80 c.

Składając publiczne podziękowanie P. T. dawcom i członkom wspierającym, zawiadania Wydział o koncercie w sali gminnej i zabawa w maju na kępie urzędzić się mającej, licząc na współdziałanie mieszkańców, którym zależeć powinno na rozwoju straży.

Co do użyteczności tejże instytucji dla miasta zapewnić może Wydział mieszkańców, że na 12. marca do Rady gminnej wniesionych, które wkrótce zapewne zostaną zreferowane, rozpoczną się inspekcje nocne i inne czynności dla Złoczowa niezbędne.

Feliks Wojcicki, skarbnik. Edward Mutka, naczelnik.

Wiadomość literackie, naukowe i artystyczne. Księgiarnia Adolfa Dygasińskiego w Krakowie, ogłosiła prenumeratę na dzieło Stefana Buszyńskiego p. t. „Ameryka i Europa“, studjum historyczno i finansowe, z krytycznym na sprawy polityczne poglądem, ofiarowane pamięci Pułaskiego, Kościuski, Niemcewicza, w atutniejszej roznie niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki. O uapianiu tego dzieła przez p. Buszyńskiego już donosiliśmy. Odnacza się ono jak wszystkie prace tego autora, gruntownością i oryginalnością poglądu. W przyszłym roku wypada stuletnia rocznica niepodległości amerykańskiej, jest to więc dzieło na czasie, które znajdzie niezawodnie wielu czytelników. Niezrozmienieli da czego p. Dygasiński zamierzył bić niewielką tylko ilość egzemplarzy tego dzieła. Jeżeli nie liczy na obdyt dzieła w nas, co jest nieluzna, to z pewnością liczyć powinien na rozprzedaż jego w Ameryce, gdzie jest przeszło 100,000 Polaków, są księgiarnie i pisma polskie i rozwija się nowa polska literatura. „Ameryka i Europa“ w przedpłaicie kosztuje 3 zlr. 75 ct. Prenumeratę czasopiema „Szkice społeczne i literackie“ którzy się zaprenumerowali lub zaprenumerują przynajmniej na pół roku, oprócz gratisowego kwartalnika tego czasopiema, mają prawo nabywać dzieło Buszyńskiego po zlr. 3. Do prenumeraty na czasopiemo i na piękne to dzieło zachęcać nie potrzebujemy.

Ameryka i Europa, studjum historyczno i finansowe, z krytycznym na sprawy polityczne poglądem, ofiarowane pamięci Pułaskiego, Kościuski, Niemcewicza, w atutniejszej roznie niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki. O uapianiu tego dzieła przez p. Buszyńskiego już donosiliśmy. Odnacza się ono jak wszystkie prace tego autora, gruntownością i oryginalnością poglądu. W przyszłym roku wypada stuletnia rocznica niepodległości amerykańskiej, jest to więc dzieło na czasie, które znajdzie niezawodnie wielu czytelników. Niezrozmienieli da czego p. Dygasiński zamierzył bić niewielką tylko ilość egzemplarzy tego dzieła. Jeżeli nie liczy na obdyt dzieła w nas, co jest nieluzna, to z pewnością liczyć powinien na rozprzedaż jego w Ameryce, gdzie jest przeszło 100,000 Polaków, są księgiarnie i pisma polskie i rozwija się nowa polska literatura. „Ameryka i Europa“ w przedpłaicie kosztuje 3 zlr. 75 ct. Prenumeratę czasopiema „Szkice społeczne i literackie“ którzy się zaprenumerowali lub zaprenumerują przynajmniej na pół roku, oprócz gratisowego kwartalnika tego czasopiema, mają prawo nabywać dzieło Buszyńskiego po zlr. 3. Do prenumeraty na czasopiemo i na piękne to dzieło zachęcać nie potrzebujemy.

Nakładem najczynnijez w Lwowie księgiarni Gubrynowicza i Schmidta, wyszła w trzech tomach bardzo piękna szwedzka powieść E. Carlena p. t. „Kapryśna kobieta“. Przekładu na język polski dokonała Paulina F...

Sprostowanie. W nr. 102 Gaz. Nar. w „Wiadomościach literackich“ mylnie wydrukowano, iż autorem tragedji „Mściwoj i Swanhilda“ drukującej się w „Przyjacielu domowym“ jest Bronisław Komorowski, autorem bowiem wspomnianej tragedji jest Bronisław Grabowski.

Gospodarstwo przemysł i handel. Przy losowaniu obligacji indemnizacyjnych uskuteczniom na dniu 30. kwietnia 1875 zostały następujące obligacje do spłaty wylosowane, a mianowicie:

Table with multiple columns listing numbers and amounts, likely a lottery or financial record.

na 500 zlr. z kuponami: nr. 97 221 385 521 591 710 723 807 945 981 1058 1063 1166 1397 1545 1753 1828 1966 1985 1987 2314 2353 2437 2533 2697 2800 3127 3195 3309 3453 3598 3657 3884 3929 4129 4584 4583 5056 5113 5205 5232 5306 5308 5438 5555 5921 6004 6082 6385 6504 6545 6567 6727 6791 6934 7037 7276 7407 7599 7763 7772 7815 7835 7855 8408 8429 8458 8516 8595 8764 9051 9159 9239 9649 9717 9730 9786 9988.

na 100 zlr. z kuponami: nr. 114 330 354 605 856 1289 1469 1704 2100 2135 2388 2401 2485 2836 3200 3523 3535 3709 3824 3840 3868 3901 4074 4099 4198 4283 4307 4421 4464 4698 4762 4780 5189 5398 5761 5781 5814 5827 5931 6290 6354 6414 6426 6662 6674 6849 6867 7316 7408 7418 7576 7648 7825 7899 8080 8169 8347 8400 8934 8968 9100 9292 9525 10019 10031 10088 10141 10208 10363 10433 10937 11185 11219 11232 11465 11529 11646 11675 11881 12064 12124 12137 12277 12366 12425 12599 12772 12815 13057 13082 13176 13419 13569 13642 14086 14161 14297 14292 14516 14616 14638 14655 14693 14811 15071 15139 15182 15313 15500 15551 15695 16018 16449 17026 17062 17110 17166 17210 17213 17329 17496 17763 18115 18516 19226 19253 19345 19450 19645 19662 19779 19805 19869 19884 19987 20102 20377 20469 20592 20883 20899 21043 21148 21842 21881 21900 21958 22049 22306 22369 22825 22860 22907 23035 23276 23385 23546 23615 23723 23732 23777 23815 33852 33859 24068 24396 24503 24720 24776 24873 25132 25266 25285 25320 25390 25406 25749 25750 25868 25877 26020 26068 26200 26343 26485 26500 26571 26618 26844 27126 27215 27384 27428 27448 27598 87612 27620 97624 97767 27792 27970 28042 28480 28505 28538 28652 28997 29115 29194 29337 29512 89642 29730 29751 29765 99979 80079 80083 80104 80109 80124 80136 80224 80319 80373 80376 80428 80864 80951 81003 81104 81168 81406 81695 81876 82140 82198 82422 82430 82444 82447 82609 82718 82868 82876 82923 82936 83192 83460 83508 83816 84053 84185 84592 84611 84705 84755 85218 85301 85420 85646 85646 85723 85970 86104 86210 86212 86275 86377 86610 86855 87175 87307 87772 87930 88011 88114 88250 88255 88399 88611 88757 88864 88933 89106 89143 89209 89346 89861 40086 40118 40216 40285 40652 40664 40938 40999 41098 41104 41175 41239 41267 41333 41416 41548 41903 41927 42054 42283 42290 42312 42448 42556 42563 42697 42724 42875 42886 42916 43096 43118 43131 43143 43146 43167 43587 44036 44113 44182 44229 44298 44430 44577 44644 44974 45043 45085 45171 45176 45276 45457 45736 45768 45828 46024 46072 46163 46507.

na 100 zlr. z kuponami: nr. 97 221 385 521 591 710 723 807 945 981 1058 1063 1166 1397 1545 1753 1828 1966 1985 1987 2314 2353 2437 2533 2697 2800 3127 3195 3309 3453 3598 3657 3884 3929 4129 4584 4583 5056 5113 5205 5232 5306 5308 5438 5555 5921 6004 6082 6385 6504 6545 6567 6727 6791 6934 7037 7276 7407 7599 7763 7772 7815 7835 7855 8408 8429 8458 8516 8595 8764 9051 9159 9239 9649 9717 9730 9786 9988.

Ceny zboża w obiegim tygodniu były na targach we Lwowie (waga cłowa) pszenica 190 ft. 7 zlr. 50 c. do 8 zlr. — c., żyto 180 ft. 5 zlr. 50 c. do 6 zlr. — c., jęczmień 158 ft. 4 zlr. 75 c. do 5 zlr. — c., owies 112 ft. 3 zlr. 50 c. do 3 zlr. 80 c., kozi — zlr. — ct. do — zlr. — ct., groch — zlr. — ct. do — zlr. — ct.

Na targach zamiejscowych ceny były następujące: Bochnia: pszenica 190 funtów 8 zlr. 50 c. do 9 zlr. — c., żyto 180 ft. 5 zlr. 40 c. do 6 zlr. 60 c., jęczmień 158 ft. 5 zlr. 25 c. do 5 zlr. 75 c., owies 112 ft. 4 zlr. 50 c. do 4 zlr. 75 c.

Tarnów: pszenica 190 ft. 8 zlr. 50 c. do 8 zlr. 75 c., żyto 180 ft. 6 zlr. 10 c. do 6 zlr. 30 c., jęczmień 158 ft. 5 zlr. — c. do 5 zlr. 25 c., owies 112 ft. 4 zlr. 10 c. do 4 zlr. 40 c.

Dębica: pszenica 190 ft. 8 zlr. 90 c. do 8 zlr. 40 c., żyto 180 ft. 5 zlr. 80 c. do 6 zlr. 25 c., jęczmień 158 ft. 5 zlr. 25 c. do 5 zlr. 40 c., owies 112 ft. 4 zlr. — c. do 4 zlr. 20 c.

Rzeszów: pszenica 190 ft. 8 zlr. 25 c. do 8 zlr. 50 c., żyto 180 ft. 5 zlr. 50 c. do 6 zlr. — c., jęczmień 158 ft. 5 zlr. 25 c. do 5 zlr. 40 c., owies 112 ft. 3 zlr. 90 c. do 4 zlr. — c., rzepak 150 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct., nasiona olejne 180 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct., nasiona konopczy 180 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct., wyka 180 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct.

Jaroń: pszenica 190 ft. 7 zlr. 50 c. do 8 zlr. 50 c., żyto 180 ft. 5 zlr. 25 c. do 6 zlr. 75 c., jęczmień 158 ft. 4 zlr. 25 c. do 4 zlr. 75 c., owies 112 ft. 3 zlr. 40 c. do 3 zlr. 60 c.

Przemysł: pszenica 190 ft. 7 zlr. 75 c. do 8 zlr. 50 c., żyto 180 ft. 5 zlr. 50 c. do 6 zlr. 80 c., jęczmień 158 ft. 4 zlr. 25 c. do 4 zlr. 70 c., owies 112 ft. 3 zlr. 40 c. do 3 zlr. 80 c.

Tarnopol: pszenica 190 ft. 6 zlr. 50 c. do 7 zlr. 50 c., żyto 180 ft. 6 zlr. 10 c. do 6 zlr. 50 c., jęczmień 158 ft. 4 zlr. 25 c. do 4 zlr. 50 c., owies 112 ft. 3 zlr. 20 c. do 3 zlr. 50 c., groch 200 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct., rzepak 150 ft. — zlr. — ct. do — zlr. — ct.

W. pani Lipińska prosiła, aby zechciała zwrócić zlr. 60, które Jej przy wzięciu 3. Akcji kolei Alfordzkiej po nbowym kursie 129, dnia 4. b. we wtorek, przez pomyłkę więcej wypłacono.

Brody: pszenica 190 ft. 7 zlr. 50 c. do 7 zlr. 75 c., żyto 180 ft. 5 zlr. 25 c. do 5 zlr. 50 c., jęczmień 158 ft. 4 zlr. 50 c. do 4 zlr. 80 c., owies 112 ft. 3 zlr. 50 c. do 3 zlr. 80 c., groch 200 ft. 6 zlr. 50 c. do 7 zlr. 75 ct., hreczka 156 ft. 5 zlr. — ct. do 5 zlr. 50 ct.

Podwołoczyska: pszenica 190 ft. 7 zlr. — c. do 7 zlr

